

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica
tel.: 01 / 729 61 00, faks: 01 729 61 32

Učni načrt za čebelarske krožke

NIŽJI NIVO: za učence OŠ prve in druge triade (1-6 razred)

TRAJANJE: 40 ur

AVTORJI: Pehant I., Mlaker M., Prezelj F., Borko M.

2008

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Sep 1.	Predstavitve čebelarstva krožka, prvo srečanje krožkarjev, seznam udeležencev, določitev urnika, pregled vsebin – učbenik Čebela se predstavi, dogovor za nadaljnje delo.	Prvo srečanje krožkarjev: - mentor se predstavi, - učenci se predstavijo, - seznanijo se s programom dela v krožku in ga dopolnijo, - se dogovorijo za urnik srečanj, - se seznanijo z učbenikom Čebela se predstavi, - rešijo uganke o čebelah, - berejo pregovore o čebelah, - zapišejo seznam prisotnih.	<i>čebela,</i> <i>čebelar</i>	učbenik Čebela se predstavi (učb.), učni list z ugankami in pregovor	
Sep 2.	Ogled čebelnjaka: videz, funkcionalnost, stavba – prostor v katerem so zloženi panji, shranjeni pripomočki za čebelarjenje, omogoča delo čebelarja s čebelami, ohranja bogato čebelarsko kulturno dediščino, varnost pri delu, zaščita pred čebeljimi piki.	Sprejem učencev ob čebelnjaku: - mentor seznani otroke s pravili obnašanja ob čebelnjaku, - poskrbi za varnost otrok pred piki, - čebel, - učence obleče v zaščitna oblačila, - predstavi čebelnjak, - učenci si ogledajo čebelnjak, ga opišejo in povedo čemu je namenjen, - sprašujejo kar jih zanima, - si ogledajo slikovno gradivo različnih čebelnjakov, - doma narišejo, slikajo čebelnjak.	<i>čebelnjak,</i> <i>panj,</i> <i>zaščitne rokavice,</i> <i>zaščitno pokrivalo</i>	čebelnjak z vso potrebno opremo, panj, zaščitne rokavice, zaščitno pokrivalo	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Sep 3.	Bivališče čebel: panj, predstavitev panja, oprema, funkcionalnost notranjih prostorov panja.	Čebelar (mentor) v zaščitni opremi in s pripadajočim orodjem odpre panj, v katerem je živel čebelja družina, izvleče satje. Učenci si ogledajo, potipajo, vonjajo: - sat z medom in s cvetnim prahom, mladi sat, temen sat z ostanki čebeljih srajčk, satnik, satnico – opišejo razliko. Se preizkusijo v praktičnem delu: - izvlečejo sat, ga postavijo na stojalo, pravilno vstavijo sat v panj (v medišče, plodišče), preštejejo sate. Učenci spoznajo osnovne varnostne ukrepe in jih upoštevajo pri izvajanju gibalnih dejavnosti: - spoznajo čebelarsko orodje in pripomočke.	<i>satnica,</i> <i>satnik,</i> <i>sat,</i> <i>medišče,</i> <i>plodišče,</i> <i>ulice</i>	sat z medom, mladi sat, temen sat, satnik, satnico, stojalo, učbenik stran 90, 91	
Sep 4.	Spoznajmo čebeljo družino: opazovanje čebel v panju, opazovanje čebel na satu, poimenovanje delavk, matice, trotov, prepoznavanje članov družine.	Učenci opazujejo dejavnost čebel v panju: - premikanje, dotikanje, - čebelar pokaže in poimenuje člane čebelje družine – delavko, matico, trota, - učenci razlikujejo posamezne člane čebelje družine, - mentor položi trota v dlan učenca, pove, da ne piči, pove pa, kako ravnati v primeru pika čebele.	<i>čebelja,</i> <i>družina,</i> <i>matica,</i> <i>delavke,</i> <i>trot</i>	opazovalni panj, sat s čebelami, mrtvice delavk, trotov, matic, plakat kranjske sivke, učb. 12	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Okt 5.	Gnezdo čebelje družine v panju: opazovanje premikanja čebel v panju, satje z zalego in hrano, satnica v satnikih, pritrjeno satje, ki so ga zgradile čebele.	Ob opazovanju čebel v opazovalnem panju ponovimo znanje in ga razširimo. Učenci spoznajo: - da družina gradi gnezdo, satje iz voska, - da čebelar vstavi v panj satnico, čebele jo dogradijo, - gradijo celice; čebelje, trotovske, matičnike, - da matica zalega – iz zadka iztisne jajčece v dno satne celice, - da je v celicah med in cvetni prah, - da mlade čebele skrbijo za zarod in matico, - da čebelar goji čebele v panjih.	<i>čebelje celice</i> <i>trotovske celice</i> <i>matičniki</i> <i>jajčece</i> <i>zalega</i>	opazovalni panj, sat z različnimi celicami, z medom in cvetnim prahom	
Okt 6.	Hrana čebel: čebele nabirajo hrano v naravi: nektar, mano, cvetni prah (pelod), vodo, čebelar krmi čebele: jesensko krmljenje, priprava sladkorne tekočine	Učenci se seznanijo s pogoji za življenje čebel: - poročajo o lastnih doživetjih po opazovanju čebel na cvetovih, - poimenujejo rastline, na katerih so se zadrževale čebele, - ugotovijo, da čebele nabirajo na cvetovih hrano, sladko tekočino – medicino in cvetni prah, - čebelar pojasni kako in kam čebela naloži nabrano medicino in cvetni prah, - pove, da čebele hrani in skrbi zanje, - naučijo se pripraviti sladkorno tekočino, ogledajo si pripomočke za krmljenje.	<i>medicina,</i> <i>mana,</i> <i>cvetni prah,</i> <i>medovite rastline,</i> <i>medna golša,</i> <i>sladkorna tekočina</i>	slike: cvet, čebela, sladkor, voda, pripomočki za krmljenje	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Okt 7.	Življenje čebel v panju, opravila mladice: graditev satja, odlaganje hrane v satne celice, čiščenje celic in prostora (sebe in vrstnic), negovanje zalege, spremljanje matice, obramba doma.	Utrjevanje znanja. Učenci ob slikah opišejo in razložijo opravila panjskih čebel – mladice: - čebele očistijo celico, - čebele gradijo satje, - tlačijo pelod v dno satne celice, - odlagajo medicino, - stražijo dom, - skrbijo za zalego, - gradijo celice (matičnike).	<i>stražarke</i>	učb. 28, 31, 36, 38, 39 Domovina odličnih čebelarjev: čebelarске turistične poti	
Okt 8.	Ogled filma – Prijatelj čebelar	Učenci si ogledajo zgodbo: - pripovedujejo vsebino, - izrazijo osebni odnos, - povedo, kako je dedkovo ravnanje vplivalo na vnučka, - pojasnijo, zakaj vnuček vzljubi čebele in postane čebelar.		film Prijatelj čebelar	
9.	pogovor po ogledu				

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Nov 10.	Prezimovanje čebel: življenjska doba čebel v zimskem času, se stisnejo v gručo, pogoji za prezimitev čebel v gručah.	Ob projekciji – čebelja gruča učenci spoznajo, kako čebelja družina prezimi: - opišejo čebeljo gručo, - ugotavljajo pogoje za preživetje družine v gručah, - spoznajo, kako čebelar skrbi, da bodo dobro prezimile.	<i>čebelja, gruča</i>	fotografija ali diapozitiv čebelje gručice	
Nov 11.	Zgodovina bivališč čebel: naravna bivališča, gojenje čebel v panjih v preteklosti, zdaj, Janševo določilo o prilagodljivosti panja.	Učenci spoznajo bivališča čebel: - bivališča v naravi – opišejo gnezdo na drevesu, v drevesnem duplu, - spoznajo zakaj je človek postal gojitelj čebel, - si ogledajo različna bivališča čebel (drevesno deblo, koš, kranjič, panj – AŽ, LR, itd., - opišejo fotografije - bivališča čebel.	<i>koš, kranjič, panjska končnica</i>	fotografije bivališč, koš, panj, učb. 16, 17, 18, 22, 23	
Nov 12.	Poslikava panjskih končnic: čebelnjak – ulnjak, panj – kranjič – panjske končnice, posebnost slovenske arhitekture in ljudske umetnosti.	Slikovno izražanje: - učenci si ogledajo panjske končnice, - opišejo motive, - rišejo, slikajo na les, - ovrednotijo in razstavijo izdelke.		panjske končnice, slike panjskih končnic (čebelarški koledar l. 1999), les, pripomočki za likovno ustvarjanje	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Dec 13.	Čebelji pridelki in njihova uporaba: kaj čebele prinašajo v panj, med (sorte, kristalizacija, shranjevanje, uporaba).	Spoznajo sorte medu in njegov pomen za človeka: - si ogledajo različne vzorce medu, - okušajo in ga razvrščajo (svetel, temen, trd, tekoč), - poimenujejo posamezne sorte medu, - pripravijo medene napitke (z vodo, z mlekom), - čebelar razloži, zakaj se med strjuje in kako ga ponovno utekočinimo.	<i>strd – med,</i> <i>cvetlični med,</i> <i>gozdni med</i>	različni vzorci medu, voda, mleko, knjiga Čebelji pridelki, komuniciranje in trženje	
Dec 14.	Ostali čebelji pridelki in njihova uporaba: cvetni prah, propolis, vosek, čebelji strup, matični mleček.	Opazujejo, vohajo, okušajo: - cvetni prah - strgajo propolis, si ogledajo propolis tekočino, jo okušajo - ugotavljajo lastnosti voska - vonj, barvne odtenke - je trd - se tali - ga oblikujemo - spoznajo še matični mleček, strup - čebelar opozori učence, kako naj ravna, če piči čebela.	<i>drevesna smola,</i> <i>propolis,</i> <i>matični mleček,</i> <i>čebelji strup</i>	cvetni prah, satnik s smolo, smola, propolis tekočina, vosek, satnica, voščena sveča, knjiga Čebelji pridelki, komuniciranje in trženje	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Dec 15.	Izdelava sveč: zvijanje sveč iz satnic, vlivanje sveč ali okraskov, okrasitev sveč.	Učenci ustvarjajo z voskom: - se naučijo izdelati sveče z zvijanjem satnic, - sveče okrasijo, podarijo, - oblikujejo različne strukture s kapljanjem tekočega voska v mrzlo vodo, - opazujejo demonstracijo vlivanja vročega voska v kalup, - izdelke razstavijo.		satnice stenj voda lonček gorilnik kalup pribor za razrezovanje satnic zrno popra, brinove jagode	
Jan 16.	Spoznajmo čebelje telo: vidni deli telesa: glava, oprsje, zadek, dlačice..., podrobnosti biološkega ustroja: oči, tipalnice, rilček, krila, noge, želo.	Učenci spoznajo vidne dele telesa čebele: - opazujejo projekcijo čebele delavke na satju, - poimenujejo vidne dele telesa: glavo, oprsje, zadek, - povedo, kaj ima čebela na: glavi, oprsju, zadku, - ugotovijo, kaj pokriva čebelje telo, - se naučijo, kaj so vidni deli čebeljega telesa.	<i>mrežaste, pikčaste oči, tipalnice, ustni ustroj, rilček, krilo, želo</i>	diapozitivi, biologija I, učb. 50-53	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Jan 17.	Čutila čebel: čuti, čutila, kaj čebela zaznava (vonj, vid, tresljaji).	Učenec spozna, da čebela zazna okus, vonj, svetlobo, zvok, tresljaje, temperaturo, vlažnost: - ugotavlja s čim čebela zaznava dražljaje iz okolice, - opiše skico v učbeniku Čebela se predstavi str. 56.	<i>čutila, čuti</i>	učb. 50, 51, 56	
Jan 18.	Razvojne oblike čebel – izleganje: matice, delavk, trotoev, čas razvoja.	Ob ogledu in opisu plakata Od čebele do medu se učenci naučijo, kako poteka razvoj čebele od jajčeca do: - odraslega osebka, - razvojna obdobja prepoznajo ob ogledu slik v učbeniku.	<i>jajčece, ličinka, buba, mlada čebela</i>	plakat Življenjski ciklus čebelje družine učb. 29, 30	
Jan 19.	Utrjevanje znanja: reševanje nalog v DZ.	Ogled diapozitivov Biologija čebel: - matica zalega, - jajčece v celici, - mlajša zalega, - pokrita zalega, - buba, - mlada čebela dobi pokrovec, - rojstvo čebel.		diapozitivi biologija čebel I	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Feb 20	Zgodovina čebelarstva: v 18. stoletju (Anton Janša), v 19. stoletju (obdobje izvoza v tujino).	Učenci spoznajo znanega čebelarja Antona Janšo: - kdo je bil Anton Janša, - si ogledajo fotografijo, - preberejo besedilo, - odgovarjajo na vprašanja, - napišejo odgovore, - spoznajo po čem je Anton Janša pomemben med čebelarji.	<i>Anton Janša</i>	slika Antona Janše, knjiga Popolni nauk, multimedijski učni film Čebelarstvo, učb. 7-9	
Feb 21.	Ogled video kasete: Jaz čebela	Ob ogledu filma Jaz čebela utrdimo znanje o čebeli: - si ogledamo sporočilo, - se pogovorimo o vsebini, - učenci sprašujejo, mentor pojasnjuje.		film Jaz čebela	
Feb 22.	Praktično delo: pospravljanje, čiščenje, urejanje v čebelnjaku, čiščenje okolice čebelnjaka, urejanje cvetlične gredice.	Učenci skupno z mentorjem okolico čebelnjaka in prostor v čebelnjaku: - odstranijo suhe veje, travo, listje, - okopljejo zeliščno gredico, - uredijo notranjost čebelnjaka, - odstranijo zbledele fotografije, plakate, - namestijo nove, - razstavijo izdelke iz voska, - končnice, - risbice.		orodje in pripomočki za opravljanje del	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Mar 23.	Čebelja paša: opazovanje izletavanja čebel, pomen opráševanja rastlin, viri sladke tekočine: medicína, mana, cvetni prah, pomladne rastline, ki nudijo čebelam medicíno in cvetni prah	Učenci v zaščitnih oblačilih opazujejo vedenje čebel pred panjem: - izletavanje, smer, - posedanje čebel na cvetočih rastlinah ob čebelnjaku, - prinašanje cvetnega prahu , nektarja, vode, - učenci spoznajo, kako čebele vplivajo na naravo, - poiščejo slike znanilcev pomladi.	<i>pašne čebele – nabiralke</i> <i>nektar,</i> <i>medicína</i>	čebelnjak, panj, cvetje v neposredni okolici	
Mar 24.	Medovite rastline: najpomembnejše drevesne vrste, ki izločajo medicíno (divja češnja...), kmetijske rastline, travniško cvetje.	Učenci prepoznajo medovite rastline: - znanilce pomladi, - izdelajo plakat medovitih rastlin, - prinesene slike (čebela na cvetu) razvrstijo in nalepijo na plakat, - zapišejo imena rastlin:teloh, trobentica, zvončki, mačice, leska, vrba, - prepíšejo primerna besedila (pomladanska paša) opráševanje, - razstavijo, - prepoznajo pomembne drevesne vrste, ki čebelam nudijo medicíno.	<i>spomladanska paša čebel,</i> <i>opraševanje rastlin,</i> <i>sortni med</i>	cvetoče rastline ob čebelnjaku, slikovno gradivo znanilcev pomladi, plakat akacije, lipe, kostanja, divje češnje, breskve	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Mar 25.	Manine paše: pogoji in čas medenja, smreka, jelka, povzročitelji medenja.	Učenci spoznajo gozdno medenje: - na smreki, - spoznajo povzročitelje medenja, - pokušajo gozdni med.	<i>mana,</i> <i>gozdni med</i>	slika smreke z ušicami, gozdni med	
Mar 26.	Kaj ogroža čebelje družine škodljivci, plenilci, zastrupitve, nepravilno ravnanje čebelarja, bolezni.	Ob slikah v učbeniku učenci spoznajo: - škodljivce čebel, - zajedavce: uši, varozo, - plenilce: miši, rovke, ptice (čebelar), sršeni, ose, bogomolka, medved, - čebele plenilke, - voščeno veščo, - zastrupitve, - nepravilno ravnanje s čebelami.	<i>varoza,</i> <i>varroa destructor,</i> <i>huda gniloba,</i> <i>nosema</i>	plakat Ne ubijte čebel učb. 86	
Apr 27.	Utrjevanje učne snovi ob slikah in besedilu.	Rešijo naloge v učbeniku Čebela se predstavi str. 87, 88		učb. 87, 88	
Apr 28.	Utrjevanje učne snovi.	Ponovijo učno snov: - čebelja družina, učb. 32, - čebelji pridelki, med, učb. 70		učb. 32, 70	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Apr 29.	Reševanje nalog v DZ.	Rešijo naloge: učb. 78 – reši in dopolni, učb. 67 – poišči pravilne odgovore.		učb. 67, 78	
Apr 30.	Pregled čebeljih družin: stanje družin, količino in kakovost zaloge hrane, aktivnost matice, kakovost in količino zalege.	Učenci spoznajo, kako čebelar pregleda čebeljo družino: - kaj ga zanima. Ob primerjavi dveh različnih satov iz različno močnih družin učenec spozna: - močne (veliko čebel, lepa zalega), - šibke, družine (malo čebel na satu, slaba zalega), - količino hrane, - dovolj hrane, premalo hrane. Mentor pojasni, zakaj želi imeti močne družine!		satje iz različno močnih družin	
Maj 31.	Rojenje: pomen za ohranjanje čebelje vrste, vzroki rojenja, čas rojenja, oskrba roja.	Učenci spoznajo, da je rojenje naravno razmnoževanje čebel: - opazujejo roj v naravi, - ugotovijo čas rojenja, - opišejo vreme. Čebelar mentor odgovarja na vprašanja učencev: - mentor roj ogrebe in poskrbi zanj, - učenci opazujejo.	<i>roj, rojenje</i>	roj v naravi, pripomočki za ogrebanje roja	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Maj 32.	Praktično delo – priprava na točenje medu.	Priprava na točenje medu: - mentor izbere prostor, namesti točilo in ostale pripomočke, - učencem razloži zakaj bomo potrebovali določen pripomoček, jih opozori na varno ravnanje in obnašanje pri delu, - v prostor za točenje učenci prinesejo sate z medom.	<i>točilo, vilice, stojalo za sate, kadilnik, nož, omelce, ometalnik</i>	točilo, pripomočki za točenje, satje z medom	
Maj 33.	Praktično delo – točenje medu: priprava prostora, priprava pripomočkov za točenje, ometanje satov, točenje.	Učenci pomagajo točiti med, naučijo se: - odstraniti pokrovce, - vstaviti sat v točilo, - vrteti točilo, - očistiti prazne sate, - paziti na čistočo, - počistiti prostor.		točilo, pripomočki za točenje, vedro, metla, čistilne krpe, voda in čistilna sredstva, satje z medom	
Maj 34.	Praktično delo – shranjevanje medu primerna embalaža, temen hladen prostor, primerna zračnost in vlažnost v prostoru.	Naučijo se polniti med v kozarce: - polnijo kozarce, - se seznanijo s podatki na etiketi, - dobijo v dar kozarček medu.		kozarci, etikete	

MESEC IN URA	UČNA TEMA	CILJI IN DEJAVNOSTI	NOVI POJMI	UČNA SREDSTVA	OPOMBE
Jun 35.	Priprava medu za prodajo: nameščanje nalepk (z deklaracijo).	Učenci izdelajo etiketo: - oblikujejo motiv, - zapišejo pomembne podatke, - ovrednotijo etikete sošolcev, - nalepijo etiketo, - izdelajo plakat.		etikete, papir, risalni pribor, knjiga Čebelji pridelki, komuniciranje in trženje	
36.					
Jun 37.	Strokovna ekskurzija – predlogi: - ogled ČZS Lukovica, - ogled čebelarstva turistične poti, - obisk čebelarstva znanega čebelarja v kraju, - obisk čebelarskega muzeja, - piknik z degustacijo ob čebelnjaku.	Ogled čebelnjaka znanega čebelarja v domačem kraju: - po predhodnem dogovoru s čebelarjem, - pripravijo vprašanja, - sprašujejo, - se fotografirajo, - napišejo misli o čebelah, - pregovore, - uganke, - pesem.		čebelnjak, učni list z vprašanji, fotografski aparat	
38.					
39.					
Jun 40.	Srečanje ob čebelnjaku: - otroci vrnejo opremo, - dogovor za delo čez poletje.	Dogovor za delo čez poletje.			